

posta niso posebno strogo držali. Turška vlada pa je izdala zdaj postavbo, da se vsakogar od 1 tedna do 1 meseca zapre, kdor bi se posta ne držal. Pri nas katoličanih se brez vsake postave večinoma celo leto postimo, ker je vse tako drago.

Belgija in Holandska se oborožujeta, ker so politične razmere vsled maročanskega vprašanja tako hudo napete. Te dve državi hočeta skupno nastopiti.

Veste

moja navada ni, da bi nekaj okrog govorila kar sem samo slišala!

Pri pralnem ekstraktu „Ženska hvala“ sem se pa sama prepirala,

da je najboljši in najzanesljivejši pralni prašek ter, da popolnoma nadomešča vsako belenje perila. S pralnim ekstraktom „Ženska hvala“ namočeno perilo, pere se v polovico krajšem času, brez truda in popolnoma čisto.

Kmet in šola.

(Spisal Alojzij Krizanič, Vel. Nedelja.)

Kolikor jezikov znaš, toliko mož veljaš, pravi pregovor. Toda ta izrek se v času začetka šolskega leta sploh ne vpoštevata, ali se ga noče vpoštevati. Preprosto ljudstvo misli, da je dovolj za vsakega otroka, če se nauči toliko, da zna molitveno knjigo brati; potem pa naj takoj

* Radevoljno prinašamo ta dopis iz kmetijskih krogov, ker nam tolmači mišljenje pametnih kmetov samih. (Op. ur.)

Draginja

Po celim svetu naraščajo cene vseh življenskih sredstev naravnost grozovito, takoj da človek res ne ve več, kako naj bi živel in kaj bi živil. Mese jesti so se že široke mase ljudstva sploh odvadile. Kruh je danes dražji, kakor je bilo nekdaj meso. Obleka, petrolej, sladkor, vse je ceno podvojilo. Ta draginja, ki so jo čuti ravno tako na deželi, kakor v mestu, je splošnega značaja in nobena država ni od nje prezrta. V raznih državah pričele so se tudi že demonstracije lačnega ljudstva, ki so zavzele že prav resne oblike. Pri nas na Avstro-Ogrskem seveda se je vršila zdaj le cela vrsta velikih zborovanj, na katerih se je pa večidel popolnoma po krivici kmete za draginjo odgovorne delalo. V resnici pa trpi kmet ravno tako pod neznošnimi razmerami, ki jih je uresničilo gospodarstvo zadnjih let. V državni zbornici bode vprašanje draginje natanko obravnavano in prav radevedni smo, kaj bodejo modra vlada in še močnejši gospodje ljudski zastopniki iztuhali, da pomagajo lačnemu ljudstvu. Na vsak način se vprašanje draginje ne sme smatrati za stanovsko vprašanje tega ali onega stanu in se torej tudi ne sme ednostavno v korist enemu samemu stanu rešiti. Draginja je splošnega značaja in se mora tudi splošno rešiti. Hujše kakor pri nas se pojavlja draginja v drugih krajih in državah. Zaporedoma pridejo novice o neprilicah, nevarnih izgredih, ki so posledica draginje. Poročali smo svoj čas o ustajih francoskih vinarov, ki so v slepi jezi fabrikantom šampanjca vse kleti razbili in na milijone frankov škode napravili. Kri se je moralo prelivati in šele vojaštvo je z orožjem v roki red napravilo. Istotako smo poročali o velikih štrajkih angleških delavcev, ki so za par dni vso gospodarsko in družbeno življenje Anglije onemogočili. Tudi tukaj je prišlo izstradano delavsko ljudstvo do pobojev in uporov. Etnako se je godilo v raznih drugih krajih, posebno hudo pa na Francoskem. Po celi francoski republiki se vršijo še zdaj velikanske manifestacije. Zlasti v industrijskih središčih so te manifestacije nevarne. Posebno delavske žene se jih udeležujejo in so izredno hude. V St.

Zu den Teuerungskrawallen in Frankreich.

Quentin in drugih mestih je prišlo do pravcati bojov s policijo in vojaštvom. Mesarske prodajalne in pekarnice je ljudstvo napadlo in oropalo ter jih potem zažgalo. Delavci so imeli s petrolejom napolnjene brizgalnice, s katerimi so jedila polili; vplili so: ako nimamo mi za jesti, naj tudi drugi lakoto trpijo. Mnogo prodajalen in mesarij so tudi zažgali. Naša današnja slika kaže en prizor iz teh bojov in demonstracij. Na sliki vidimo namreč aretirane uporne delavce, ki jih vodijo vojniki v ječo. Ali kaj pomaga vse to! Vlade vseh držav naj bi pomislile, da je lakota hujša kakor vse postavne in močnejše kakor vse ječe. Saj je končno tudi velika francoska revolucija nastala edino zaradi tega, ker so odeli žitje zbirali in na ta način kruh podražili. Skrajni čas bi bil, da se ljudstvu pomaga.

Ti pa, dragi, ako ljubiš svojega otroka, ako mu hočeš res dobro, ako mu želiš dati najlepše „erbiyo“, ako svoj stan ljubiš, ako ljubiš svojo domovino, ako hočeš da bo vreden sin tvojega posestva, ako hočeš da naj se tvojo posestvo ne samo obrzi ampak zboljša, — daj svojega otroka po svoji lastni pameti zapisati v šolo, tam kjer bo se zamogel tvoj otrok res tudi kaj naučiti; ne krati mu znanja jezikov, daj ga kod kmet če ti mogoče v kmetijske šole (vir znanosti za kmeta) ali če to ne moreš, vsaj ga pošlji v tečaj, ki se jih ravno zdaj prav mnogo vrši (npr. čebelarstvo v Gradcu, za oddajo sadja v Mariboru, drenažni v Brežicah in drugi). Misli, da posameznik nič veliko ne zna, ampak da vsi ljudje šole nekaj znajo. Neumne bajke, vraže itd. o brezvercih, nemčurjih in drugih vrzi v stran, ker to so neumne oslarije, ki ne spadata v govor olikanega, ker je med nami razširjena le ena vera Kristusova, ne poznamo pa nemčurske, ker tega sploh ni, ampak rimski katoliški katehet poučuje veronauk v nemški enako kakor v slovenski šoli, vedno eni in isti katekizem! Zpomni si, da če hočeš, da te bodo tvoji sinovi ubogali, da boš njim res vzoren oče, da ne boš kje kar se večkrat zgodi za pečko pozabljen od vseh, misli, da se mora drevo v mladosti h kolu privezati in zravnati, dokler je čas. Tudi tebi veljajo besede, da učiš otroka predvsem v vzdržljivosti in lepega vedenja, kar ti tudi boljša šola nadomestuje, in manj bo pobojev, tepežev, neumnih besedi, ko se ti advokat smeje za tvojo neumno tožbo, ti pa misliš, da si koga naučil pameti, pa si le sam plačal. Vedi, da če bi pridno šolo obiskoval, ne bi tožil, bil bi učen pameten mož!

Rokodelski program.

Avstrijski rokodelci imajo leta sem že svojo državno zvezo, ki je zadnjih v Celovcu zborovala. Že svoj čas so v tej zvezi organizirani obrtniki sprejeli t. zv. „Salzburger Program“, ki obsega temeljne zahteve rokodelcev. Zdaj so ta program nekaj spremenili. Na omenjenem državnem rokodelskem zborovanju so sklenili na predlog poslanca Krebsa, da se združi v skupni program sledeče glavne in temeljne obrtniške zahteve:

1. Popolnoma nova obrtna postava, ki je primerna kulturnemu pomenu rokodelstva in današnjim razmeram.
2. Izdajanje avtonomnih pravic in delokroga zvez višjega reda ali pa vstvarjenje samostojnih rokodelskih zbornic.
3. Samostojno zastopstvo rokodelcev v vseh javnih zastopih.
4. Obrtniški svetovalci pri vseh obrtno-političnih inštancah.
5. Izdajanje in postavnna določitev vsega obrtniškega poduka na temelju praktične izobrazbe ter vstvarjenje postavnih predlog za pospeševanje rokodelstva.
6. Obligatorična vpeljava mojsterske izkušnje.
7. Uresničenje posebnega ministerija za vse zadeve, ki se tičejo rokodelstva.
8. Uresničenje posebnega poduka na visokih šolah v obrtnem pravu.
9. Vpeljava zadoščujočih zadržnih inšpektoratov, določitev izdatnih zadržnih komisarijev iz rokodelskega stanu samega, primerno nastavljanje zadržnih nadzornikov ter komisarijev.
10. Izboljšanje obrtno-štatiističnega urada.
11. Vpeljava obligatoričnega zavarovanja za obrtnike v slučaju starosti, onemoglosti, boleznim ali nezgode.
12. Postavnna ureditev kreditnega in plačilnega načina in takšno uresničenje centralne zadržne blagajne; vstvarjenje postavne v varstvo zahtev stavbinskih obrtnikov.
13. Preosnova plačila davkov z odpravljenjem obrtnega (Erwerb-)davka in dviganje zadržnih dokladov po davčnih oblasteh.
14. Popolnoma preosnova dela v kaznilnicah in ureditev javnega razpisa dela.
15. Čimhitrejšje uresničenje postavne proti nepoštenemu tekmovanju in proti temperarnim razstavam blaga.
16. Uresničenje zdrave krošnjarske postavne in najstrožjejšje vpoštevavanje iste.
17. Uresničenje pravovarstvenih mest in splošna vpeljava občinskih posredovalnih uradov.

18. Uresničenje postavnih določb proti škodljivim izrastkam pri produktivnih zadrugah in proti razdelilnim ter konzumnim društvam.

19. Vstvarjenje izdatnega postavnega varstva za delavaljine.

To so torej glavne točke novega salcburškega programa avstrijskih obrtnikov. Na podlagi teh najmanjših zahtev hoče rokodelska organizacija nastopati in propadanje srednjega stanu postaviti. Nemški rokodelci se seveda za zboljšanje svojega položaja brigajo. Med slovenskimi obrtniki pa ne vidimo niti začetka kakšne pametne, neodvisne stanovske organizacije. Slovenski obrtniki so žaliboče večidel le privesek ali one politične stranke, ki jih seveda v svoje namene izkorišča. Upati je, da se bodejo tudi ti obrtniki vzdržali in s pametnim delom ustvarili boljšo bodočnost!

Nič ni boljšega

za hitro prireditev jako okusne goveje juhe kot

kocke za govejo juho

à 5 vinarjev.

MAGGI'jeve kocke za govejo juho so čista, najboljša goveja juha, v trdi obliki in vsebujejo tudi potrebno sol in dišave.

Prave samo z imenom MAGGI in z varstveno znamko zvezdo s križcem.

391

Dopisi.

Sv. Jurij ob Pecnici. Dragi bralci, nekaj novega moram naznaniti, kar se je pripetilo 3. septembra. Ta dan popoldne je prinesla ena hči mame za novo zastavo sv. Elizabete. Pobirala je

ta petnajstletna deklica z veseljem od hrama do hrama in imela je lepo svoto denarja vkup. Te cekine je prinesla v farovž in prosila je tistega, ki črno sukno nosi, da bi kupil zastavo. Kar z zobmi je zaskripal in zadrhl se je nad njo, kakor rjoveč lev: „Le sama si kupi, ker za mali denar ne morem tebi po volji biti in lepe kupiti!“ A deklica blaga žalostnega srca vsklikne: „Sama ne bodem kupila, poprosila bom gospoda dekana“. A tega je bil nevoščljiv. Zarežal se je nad njo in jo gledal žareče kakor nočni čuk: „Pfu! grdob, sram te naj bode, ker si tako mlado dekle, pa taka velika prevzetnica!“ Trije so poslušali, dva cerkvena ključarja in ena mila gospa in s otrokom in trepetom so čakali, da ne bi jo požrl. Skoraj je skočil kakor maček na miš, ker nima denarja nikdar dovolj. Pa še vprašal jo ni, koliko da ima. Premalo se mu je zdelo. Morda se je zopet napil, kakor v Veliki noči pri procesiji, ko ga je mežnar kvišku držal; kar zvrnil se je in ležal kolikor debel in širok je bil. Priletel je o polnoči domov in razgrajal, da je kuharica uiti morala in je pod tujo streho spala. Pač lepo plačilo dobila si zdaj, deklica; ne bodi preveč žalostna, ker cela fara miluje te! Farani.

Novice.

Draginja in draginja, to je večna pesen, ki se jo zdaj čuje na vseh oglih in krajih ter čita v vseh listih. Neumni in neizobraženi ljudje dolžijo sicer kmeta, da je on vse draginje kriv. V resnici pa leži stvar vse drugače. Dokaz temu sledeče novice, ki jih listi te dni zopet prinašajo: Odbor združenih avstrijskih sladkornih rafinerij je sprejel razne sklepe, po katerem se bode sladkor zopet podražil (n. p. sladkor v kockah in prašasti sladkor se podraži za 3-50 K ali 1-50 pri 100 kilogramih). Nadalje se opazuje zopetno zvišanje cen kave. Cene kave pa so že v zadnjem letu za 40% (!!!) narasle. Kakor znano, je tudi temu kriv velekapitalistični kartel, ki žre požrešno na mozgu in krvi narodov. Na Oškem zopet se je sklenilo zvišanje cen pive i. s. za navadno pivo 2-40 K pri hektolitru, za plzensko pa 3 K pri hektolitru. To zvišanje cen pa bodejo baje krčmarji nosili in ne pivci. Govori se, da se bodejo cene pive tudi v drugih krajih, tako v Šleziji, na Moravskem in tudi v planinskih deželah zvišale. Nadalje se bodejo zopet cene petroleja zvišale. To je pri petroleju že tretje (!) zvišanje cen od julija tega

leta sem. Država pa še pomaga kapitalističnim pijavkam. Likerji in spirituozi izdelki, torej tudi vse vrste žganja, zvišajo cene za 15%. In tako grè dalje pri vsakemu blagu, razven pri onem, ki ga ljudstvo ne potrebuje. Kam plovemo?

Iz Spodnje-Stajerskega.

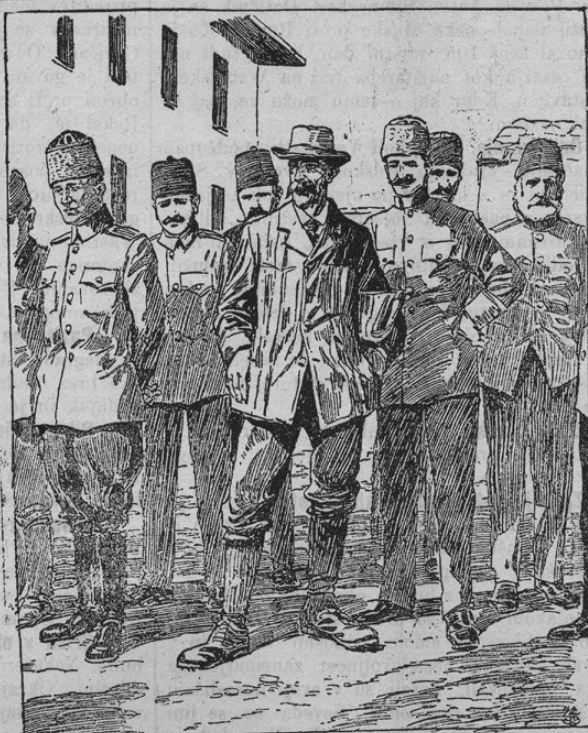
Deželnega zbora — ne bo?! Korespondenca deželnega zbora dobila je baje iz krogov slovenskih spodnještajerskih poslancev poročilo, v katerem je m. dr. čitati: „Kakor kažejo razmere, najbrže ne bo prišlo letos do sklicanja štajerskega deželnega zbora. Lahko se mirno trdi, da se bodo sedanja pogajanja končala v negativnem smislu“ itd. Slovenski klerikalni poslanci se torej res pripravljajo, da bodejo ljudstvo zopet oškodovani in deželo v gospodarsko nesrečo potisnili. Kmetje, zapomnite si te ljudi in bodite pripravljeni!

Kaj bo z deželnim zborom? V zadnji naši številki že smo poročali, da je večina deželnih odbornikov sklenila, priporočati vladi sklicanje štajerskega deželnega zbora. Listi poročajo tudi, da je priredil v imenu vlade c. k. namestnik pogajanja z voditelji strank, ki naj bi omogočila delazmožnost deželnega zbora. Kakor je iz klerikalnih slovenskih listov razvidno, pa dr. Koroščeva klika na to delazmožnost prav nič ne misli. Tej gospodi je njih zagrižena kranjsko-češka politika prva skrb. Svojo zločinsko obstrukcijo si hočejo odkupiti pustiti s političnimi koncesijami, od katerih bi seveda zopet le klerikalna stranka svoj dobiček imela. Za to ceno seveda ne bode večina farške jereminade poslušala. Naše mnenje — in mislimo, da tudi mnenje večine deželnih poslancev — je to-le: Deželni zbor naj se skliče, da se položaj razjasni. Potem pa, ako bi v svoji politični zagriženosti klerikalci z obstrukcijo nadaljevali, naj se tej ljudstvu tako grozovito škodljivi komediji konec napravi in naj se deželni zbor razpusti. Res je sicer, da tudi nove volitve bržkone ne bodejo mnogo spremenile. Kajti klerikalci bodejo zopet prižnice in spovednice zlorabljali, pa čeprav pri temu vera hudo škodo trpi. In ljudstvo je dandanes žalibog še vedno duševno, dostikrat pa tudi gmotno od črnih kut in političnih popov odvisno. Ali — deželni zbor ima za ljudstvo le tedaj vrednosti, ako deluje in ne pase lenobe na troške davkoplačevalcev. Korošci, Ozmeči, Meški, sploh vsi ti gospodje so bili izvoljeni za delo, ne pa za komedijantstvo. Ako nočejo delati, potem naj vrag vzame vso njih protiaustrijsko politiko in naj se grejo solit! Enkrat se mora tem gostobesednim junakom, ki znajo ljudsko premoženje na tako zločinski način zapravljati, resnico v lice zabrusiti. Pri novih volitvah bodejo že mi skrbeli — iz z nami gotovo vsi, ki imajo le iskrico ljubezni do bednega ljudstva, — da se v masah naroda resnico izve. Črni gospodje se prokleto motijo, ako mislijo, da bodejo njih drevesa v nebo zrasla! Učijo naj se iz dogodkov v drugih krajih, da je lačno, izstradano ljudstvo vsega zmožno in da zna tudi pri nas ura priti, ko bode klerikalizem za svoje grehe odgovor dajal. Cimvečje je nasilje, temvečji bode tudi odpor! Torej še enkrat: deželni zbor naj se v slučaju zopetne obstrukcije razpusti, pri novih volitvah pa vsi na delo, da odpremo ljudstvu oči!

Naši klerikalci nadaljujejo svojo gonjo proti c. k. kmetijski družbi in ednakim, gospodarsko važnim zavodom. S pametnimi argumenti te svoje hujskarije seveda ne morejo opravičiti. Zato pisarijo in kričijo proti kmetijski družbi z raznimi izmišljotinami, ki jim jih niti najneumnejši petoliznik ne veruje. Vsakdo, kdor pozna brezstransko pametno gospodarsko delovanje c. k. kmetijske družbe, se mora zgražati nad brezvestno to gonjo. In vsakdo bode tudi takoj uvidel, da hočejo črnuhi s tem kričanjem le prave svoje cilje prikriti... Na Kranjskem so namreč klerikalci dobili vso javno moč v svoje krepilje. V deželnih zbornici Kranjski so ti ožlindrani šušterci absolutni vladarji. Vsled tega so tudi gospodarji deželnega odbora in vseh korporacij ter uredb, ki pridejo v tem oziru v poštev. In komaj so dobili vajete v roke, ko so slovenski klerikalci že prišli iz r a b-

Balkanski roparji.

Tisti balkan, po katerem hrepenijo tudi naši protiaustrijski slovenski prvaki, je še vedno pravi pekleniški svet in dostikrat so razmere v nekateri Afriki boljše nego v tem slovensko-turškem gnezdu. Skrajni čas je bil, da bi evropske velesile napravile večnim bojem, roparskim družinam in srbski gonji na Balkanu konec. Dokaz temu je tudi itak iz časa znani slučaj nemškega inženirja Richterja. Ta mož je v znanstvene namene, da prouči dežele, prestopal Balkan. V kraju, ki se ga zdaj po navadi vendar še k civilnim deželam, so ga napadli turški roparji in odvedli v gorovje. Mesec dolgo so ga držali v jete, ga mučili in trpinčili ter mu vedno s smrtno grozilo. Zahtevali so veličastno svoto denarja, da ga izpustijo. Prišlo je tudi do pogajanj s turško vlado, ki pa ni hotela dotične svote plačati, češ da z roparjem nima ničesar opraviti. Poslala je sicer vojske oddelke, ki so roparje zasledovali, ali dosegli niso ničesar, ker so se z vjetnikom znali skriti. Naposled se je vendar zbrala svota 100.000 frankov denarja, ki se je roparjem vrnila. Na to so inženirja Richterja spustili. Ropolnoma izmučen in na pol blazen je prišel revež k turški vojski, ki ga je potem v Ostrovo odpeljal. Od tam se je Richter zopet v svojo nemško domovino odpeljal. Richter pripoveduje grozne pomanjivosti svojega trpljenja časa bivanja med podivjanimi roparji, ki bi ga bili gotovo usmrtili, ako ne bi imeli zahtevane svote denarja. Roparji so imeli posebno veselje na tem, da so inženirja s smrtnimi grožnjami mučili. Jesti mu seveda skoraj ničesar niso dali, ker si-

Ingenieur Richter nach seiner Befreiung in Ostrovo.

cer tudi sami v zapuščenem gorovju niso mnogo imeli. Naša slika kaže izpuščenega inženirja Richterja v sredi turških oficirjev in vojakov v mestu Ostrovi. Slučaj Richter napravil je v vsej evropski javnosti velikansko razburjenje.